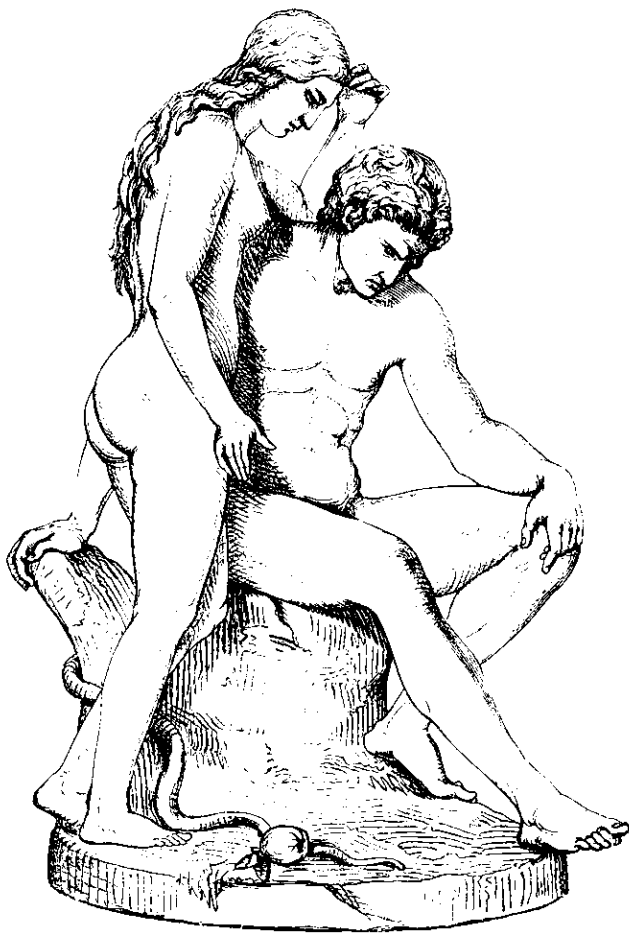

tede Jerichau Flora, Penelope og Gruppen Adam og Eva efter Syndefaldet. I „Nord og Syd“ 1850 karakteriserer Goldschmidt saa aandfuldt den sidstnævnte Gruppe, at vi ikke kunne negte os den hornoielse at gjengive nogle af hans Bemærkninger derom:

„Adam sidder henfuntet i Sorg; fjendt Kvinden staaer hos, er han ene, kun beskæftiget med den uvante, smertefulde Høielse i hans Andre, fordybet i den Anger, der usikker og grublende dreier sig om sig selv. En heel ny smertefuld Verden er opgaaet for ham, og man føler, at han er beskæftiget med Noget, der aldrig vil faae Ende. Herren vil komme og udjage ham, men han vil fortsætte sin Grublen, og til alle Tider vil Adam, Manden, vende tilbage og sidde paa samme Sted, foran Evighedens lukkede Porte, ved Syndens Begyndelse, opgjørende Regnskabet med sig selv og ingenstade sluttende det, han vil kun rejse sig for med aldrig udglattet Pande at gaae til sin Fremtidsgjerning, tage Herredømmet over Jorden og udøve det i sit Ansigt's Sved. — Eva læner sig til ham og græder; men det er en mild Graad, hun har Noget at støtte sig til, Mandens Skulder bærer hendes Byrde og sin egen, og der er desuden en hemmelig Tanke, som stiger frem og uvilkaarlig danner som Begyndelsen til et Smil om hendes Mund. Hvis hun fik Valget og kunde begynde forfra, vilde hun gjøre det Samme som hun alt har gjort. Sagte minder dette begyndende Smil om Syndens Lyst, om en hemmelig Triumph over at have raadet sig selv og faaet sin Villie. Hvis dette Smil ikke var, saa vilde Angeren have udflettet Broden, og Korforsoningen være kommen, ligesom Baldur vilde være kommen tilbage, hvis al Naturen havde sørget over Fremtidens Død. Dette Smil, der i selve Angeren viser Kristielsen og Korforsonens Magt og midt i Sjælens Korføg paa at forsone sig med Gud ikke mener det ærligt med Freden, er altsaa Kroesunden eller et væsentligt Supplement dertil; det lurer viselig baade hos Mand og Kvinde, og Kunstneren har blot poetisk fulgt Bibelens Adfæltelse, Adam og Eva er de to symboliske Former for det hele Menneske, og han har specielt givet Kvinden den sandfælige Deel, fordi det kvindelige Væsen bedst egner sig for Kunstneren til at udtrykke den skjønne korforsonende Magt og gjøre Kristielsen ansvuelig for Betragterens Sind. Kunstneren har paa en genial og i egentlig Forstand humoristisk, o: veemodig-smilende, Maade opfattet Menneskenaturen; men det Eiendommelige ved Kunstværket er, at medens vi tydelig og bestemt troe at see Adam og Eva for os, har det i sin Sandhed tillige en symbolisk Betydning, giver os Willer og Borestillinger om selve Menneskeslægten, hvilke Borestillinger langtfra ere udtømte i det her Anførte. Uvilkaarlig ledes Tanken hen paa det daglige Livs Scener, hvor Manden har gjort det Urette, som Kvinden bød ham, hvor han mismodig maa bære Folgerne, paa sit Forhold til ham og hendes egoistiske Magt, der er hans Livs Lykkelighed. Ved at fortsætte disse Ideasociationer kan man forresten gjøre sig den hornoielse at see, hvorledes det grandiose Kunstværk kan blive til Genrebilleder og den humoristiske Verdensbetragtning til Skalkagtighed, hvorledes den store Kunstner, der udfører et stort Værk, gemmer alt det Smaa i sig.“ — Til denne tankerige Opfattelse af Jerichaus Værk have vi kun at føie den factiske Oplysning, at Gruppen senere er bleven udført i Marmor til Grev Holstein til Ledreborg.

Det er ganske interessant at see, hvorledes Billedhuggeren Jerichau og Digteren Fr. Paludan-Müller, hvis Kunstnarnaturer i saamange Henseender ere beslegtede, navnlig i en vis speculativ Pessimisme, i en behændig Søgen og Stræben efter Sandheden, hvorledes disse to Kunstnere have søgt de samme Opgaver. Ligesom Paludan-Müller har beskæftiget sig med Syndefaldet, saaledes har han i „Paradiset“ udtrykt de første Menneskers syndefrie, naive og lykkelige Naturliv. Da danske Gudsdiener i 1863 til Brudegade for Prindsesse Alexandra bestilte en Marmorgruppe hos Jerichau, valgte han netop den sidstnævnte Opgave og frembragte sin Adam og Eva før Syndefaldet. Adam har sovet; halvt liggende, halvt siddende har han reist sig og betragter med glad Forundring Eva, der ligesom har skudt sig op, er noget frem ved hans Side, hun, Kvinden, som blev skabt af hans Ribbeen. For første Gang mødes deres Blik i den opvaagnende Kjerlighed. Der er en idyllisk Fred i denne Gruppe, det er, som man føler, at disse To ere alene midt i den store, skjønne Natur.

De ovennævnte Arbejder Flora og Penelope have vi desværre ikke haft Leilighed til at see; om den sidste Statue, hvori Kunstneren har udtrykt det Ventende, udtaler Goldschmidt sig saaledes: „Hvorfor er det netop Penelope og ikke hvilken som helst græsk Kvinde, der sørger? Deels er dette, fjendt ufuldstændig, besvaret ad, at hun spinde, medens hendes Tænder sørgmodig vdele andetsfeds; deels ser man, at det er en berettiget Sorg, en Klummer, den hun tør bære for Verden og for sig selv, og Tanken er derved nærmere henledet paa Hustruens Sorg over den Ugtæfælde, hun savner, og hvis Skjæbne hun ikke veed; deels er Sorgen ikke heftig længselsfuld, som da ogsaa er at antage, naar den har været

Adam og Eva efter Syndefaldet. Gruppe af J. A. Jerichau.

i flere Aar og er bleven en huusvant stadig Tanke; endelig er der noget forstandigt, huusmoderlig-Betænksomt i Udtrykket, der minder om Telemachos' Ord:

„Et det hæslige Bryllup hun afflaaer; ikke formaar hun Grændser at sætte for Sligt; men hine forarme med Braadsen Ganske mit Huus.“

De, som ikke have set Statuen, vilde vanstelig forstaae, hvorledes saa meget kan siges med et Marmoransigt. Der kan endnu føies til, at Penelope, fjendt hun ikke længer er ung, svarer til B. 366 i Odysseens 1ste Bog. Man beundrer den Jilighed, hvormed Kunstneren har bearbejdet Marmor, saa at Dragten engt og blødt slutter sig til Legemet; kun synes det os, at det nedhængende Uerne paa høire Arm er tungt, ligesom vaadt, men det er næsten en Stam at gjøre en saadan Bemærkning.

Vi have altsaa i det foregaaende set, hvorledes Jerichau har behandlet antike Motiver, hvorledes han har leveret Arbejder, der mere eller mindre gaar ind paa den kristelige Kunst, og til disse sidste kan fra denne Tid endnu føies hans store Gruppe Død og Opstandelse, der uagtet dens talrige Skjønheder aldrig er bleven bestilt. Nutiden ynder jo ikke Allegorien. Vi skulle nu see, hvorledes Jerichau i sine følgende Arbejder gik videre paa den Bane, han alt havde betraadt med Pantherjægeren, hvorledes han gaar ind paa det reent menneskelige Livs Virkelighed, hvorledes han vælger naive Motiver fra det umiddelbare Liv, Plastikkens Genremotiver. Først maa vi da her nævne Slavinden (1852). Paa mangfoldige Maader kan man tænke sig denne Opgave løst saaledes, at en fuldbyrdet kunstnerisk Idee finder sit Udtryk. Slavinden kan behandles som et Dyr, uagtet hun er en skøn Kvinde. I dette Misforhold ligger Ideens bevægende Kraft. Jerichau har løst Opgaven paa en Maade, som vistnok frembringer det dybeste Indtryk af det ovennævnte Misforhold. Slavinden er en ung, fin og fremfor Alt blufærdig Kvinde. Som hun staaer der, nogen indtil Betsefstedet, en zart Skikkelse, med det jomfruelige Bryst, med Lenkerne om Hænderne, med de nedslagne Dine og det uslydige Udtryk om Munden, fortæller hun os sin egen Historie, paa samme Tid som hun beskriver os Slavemarkedets hele Hæslighed. Det er som man saae hende blive opraaet til Bortfalg. I Modsetning til denne kvindelige Blufærdighed og Hengivelse staaer Slaven (1854) med Mandens hele Foragt og Trods. Ogsaa han er ung; Rebet knytter sig om hans Haandled, og med Stolthed har han vendt Hovedet til Siden. Begge disse Statuer bleve bestilte af afdøde Etatsraad Suhr. I Høstpigen (1854), udført til Baronesse Zeuthen, har Jerichau givet Sønnen. Paa et Neg hviler Høstpigens hoved, hvormed den ene Arm slynger sig, medens den anden mat er sunket ned ved hendes Side. I det skjøn modellerede Bryst føler man den sagte Bevægelse af hendes rolige Andedrag. Et senere Arbejde (1866) i lignende Retning er af mere lyrisk Indhold. Det er en Kjerlighedsdrom. Den liggende Kvindeskikkelse har Hovedet længere tilbagekastet, hun er dybt inde i Drømmene, og en lille, høist original og

publig Amor hviler i hendes Arme. — Hvor ofte har Jerichau dog ikke søgt at give et idealt Udtryk for Skjønheden i det kvindelige Legeme! I høieste Grad er dette maaste opnaaet i de badende Piger (1862), bestilt af Prindsessen af Wales. Situationen i denne Gruppe maa opfattes saaledes, at En eller Anden har opkræmmet disse Piger, den ene kraftig og fuldvoegen, den anden spinkel og endnu næsten et Barn. Da søge de at dække hinanden. Halvt knælende, med Bryst imod Bryst, bøie de sig ind imod hinanden, og omflynge hinanden med Armene. Der er mangfoldighed af indbyrdes afrundende Linier i denne Composition, hvis Skjønhed yderligere hæves ved Modsetningen mellem de to kvindelige Typer. Her er ogsaa Stedet at nævne Pigen med Duerne, en halvvoegen, siddende Model, som bøier sig ned og stræer Bøde til Duerne, der flokke sig ved hendes Fod. Sluttelig skulle vi ogsaa her nævne en Gruppe fra den seneste Tid, hvortil vi have faaet Plads andetsteds: en ligeledes siddende og halvvoegen kvindelig Figur, ved hvis Side der er en staaende Amor, som hviler hende i Øret. Kunstneren har i denne Gruppe vist udtrykte Venkabsstadiet i den begyndende Kjerlighed. Den unge, uslydige Kvinde og Amor ere Venner, fortrolige. Men i den Haand, som Elfsoguden holder paa Ryggen, gemmer han Pilen. Dette Motiv er ligesaa fint opfundet, som det er klart udtrykt.

Blandt de naive Motiver skulle vi fremhæve Pigen med Killingerne (1856), som eies af Grev Schuel til Rygaard. Der er en Ynde og uslydig Glæde i Udtrykket hos dette Barn, som kommer gaende med Forklædet fuldt af de morsomme Killinger, medens Ratten kælent strgger sig op ad hende. Fremdeles den lille siddende Pige, som holder en død Fugl i Skjød, medens hendes Udtryk forkynder, hvilken alvorlig Sorg der er mødt hende. Herhen høre ogsaa de legende Killinger, som tilhøre Grevinde Knuth.

I de senere Aar har Jerichau meget sjældent udført sine Arbejder; uagtet han i et Tidrum af sex Aar var Directeur for Kunstakademiet, har han saa godt som aldrig deltaget i detses Udstillinger. For Diebliffet opholder han sig med sin Hustru i England, hvor han er beskæftiget med at fuldende og opstille de badende Piger og Adam og Eva før Syndefaldet.

Det har naturligtvis ikke paa dette Sted været muligt at gaar ind paa Jerichaus familige Arbejder. Vi have indskrænket os til at omtale dem af hans Værker, der mest synes at betegne hans forskjellige Retninger. Som Supplement til Opfattelsen af disse Retninger maa vi da endnu fremhæve, at den Kunstner, der ofte i sine Tegninger har vist en udmærket Sands for Individualiteten hos de forskellige Dyr, naturligtvis ogsaa i Plastiken har benyttet sit Talent paa dette Omraade. Hans to store liggende Hunde kunne i denne Henseende tjene som Exempel. At Jerichau ogsaa har Blik for den menneskelige Individualitet, har han vist i sine Buxer, blandt hvilke vi navnlig skulle fremhæve: Christian VIII, Frederik VII, Prindsessen af Wales, H. C. Andersen, H. N. Clausen, Oberst Tscherning, Conferentsraad Thomsen og Grev Moltke Hvitfeldt.

Det var smukt, at Jerichau i Herkules og Hebe begyndte sin egentlige Virksomhed med Kraftens og Yndens Formaling. Vilde en Digter skrive et Eventyr om Jerichaus Liv, da maatte disse To, Kraften og Ynden, være de Hæer, som mødte ved hans Bugge og bragte deres Gaver. I hans Arbejder staaer snart Kraften alene, snart Ynden; men de ere ikke Modsetninger, de forene sig, de optage hinanden. Kraften er Sjælen hos Jerichaus Genius, Ynden er dens Form, og Ynden i hele hans Kunst er Skjønheden.

Frederik Vogh.

Store Bededags Aften paa Volden.

Vinterjajsonens Slutning er nær. Allerede i længere Tid have Kræmmerne med fede Typer forkyndt „absolut Bortfalg langt under Indkjøbspris“, for at realisere de forglemte Varer; eller „netop hjemkomne fra Paris“ see de sig paa Basis af overordentligt heldigt Indkjøb hos fallende Fabrikanten istand til at love kjæbe- og pyntelystne Evadottere det rigeste Udvalg af de fortrinligste Stoffer med de smagfuldste Mønstre i de allernyeste Modeller, og i de sidste Uger have godmodige Hætterses daglige Dont bestaaet i at „gaar i Boutikkerne“, for med Raad og Taad at hjælpe de fagre Knopper i Valget af det brogede Flor, hvori de agte at springe ud i den kommende Vaar. Modehandlerinder og Syjomfruer have arbejdet Dage og Nætter med Hænder og Bødder, med Sag og Naal; Familiefyrmastner af alle mulige Systemer have gjort Millioner af Kjæbe- og Stikkesting; Mile af Bændler og Vaand, hele Brede- og halve Længdegrader af Tull og Turlatan, Silke og Uld have under kunstfærdige Bingres feberagtige Hæn forvandlet sig til phantastiske Eloiser og mikroskopiske Hatte, korte Nøber og side Tædels. Yppige Blondiner og blege Brunetter i Suras skjønne Tale og paa Bagesernes grønne Bakker have for trædste „Haarkonfiteres“ uimodstaaelige Sølv borttuffet deres rige Hættningers mangefarvede Guldlegeringer; som kæmpestore Chignons